

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 20.7.2005
COM(2005) 330 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI
UN EIROPAS PARLAMENTAM**

**Kopīgi pasākumi izaugsmei un nodarbinātībai:
Kopienas Lisabonas programma**

{ SEC(2005) 981 }

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Kopīgi pasākumi izaugsmei un nodarbinātībai: Kopienas Lisabonas programma

1. PĀRLIECĪBAS UN APŅĒMĪBAS VĒSTĪJUMS

Lisabonas partnerības izaugsmei un nodarbinātībai vēstījums savā dziļākajā būtībā pauž pārliecību un apņēmību – grūtības, ar ko saskaras Eiropas sabiedrība, ekonomika un vide, ir pārvaramas. Ja tās veiksmīgi risina, tās var kļūt par jaunām iespējām Eiropai, lai veicinātu tās izaugsmi un radītu jaunas darba vietas.

Šobrīd Eiropa atrodas izšķirīgās krustcelēs, jo tai jārisina gan iekšējas, gan ārējas problēmas. No vienas puses, Eiropai jārisina jautājums par iedzīvotāju novecošanos, kas ilgtermiņā izraisīs ievērojamu darbaspējīgās iedzīvotāju daļas sarukumu, vienlaikus palielinot pensionāru īpatsvaru. Ja vien darbaspēka apjoma samazināšanos nekompensēs darba ražīguma pieaugums, potenciālā izaugsme dramatiski samazināsies līdz aptuveni 1 % 2040. gadā, kas ir vairs tikai puse no pašreizējā skaita. Šāda ekonomisko rādītāju lejupslīde līdztekus ar novecošanos saistīto izdevumu pieaugumam radīs Eiropas sociālajam modelim ievērojamu spriedzi. No otras puses, paātrinātās globalizācijas gaitas dēļ ES ekonomikai jāsaskaras ar aizvien pieaugošu konkurenci no ārvalstu puses. Ir palielinājies to ekonomiskās darbības veidu skaits, ko ietekmē ārējā konkurence, un tagad tie ietver gan progresīvo tehnoloģiju, gan darbietilpīgu preču un pakalpojumu ražošanu. Ieguldījums izpētē un attīstībā ES ir tuvu stagnācijai. Ja saglabāsies pašreizējās tendences, ieguldījumi izpētē un attīstībā 2010. gadā būs 2,2 % no IKP, kas ir ievērojami mazāk, nekā saskaņotais mērķis - 3 %. Ņemot vērā šo situāciju, ir jāpieņem svarīgi lēmumi, kas noteiks Eiropas ekonomikas un sociālo nākotni.

Komisija 2005. gada 2. februārī ierosināja jaunu posmu **Lisabonas stratēģijā**, koncentrējot Eiropas Savienības centienus uz diviem galvenajiem uzdevumiem, proti, nodrošināt izteiktāku un noturīgāku izaugsmi, kā arī radīt vairāk un labākas darbavietas¹. No tā brīža Eiropas Savienības iestādes jauno atjaunošanas impulsu ir sākušas īstenot konkrētos pasākumos. **Eiropadomes marta sanāksme**, kā arī Eiropas Parlaments un Eiropas darba devēji un darbinieki **pilnībā atbalstīja** Komisijas priekšlikumu par Lisabonas stratēģijas atjaunošanu un pārorientāciju.

Lisabonas partnerības izaugsmei un nodarbinātībai mērķis ir modernizēt ekonomiku, lai saglabātu mūsu unikālo sociālo modeli, saskaroties ar tādām situācijām kā pieaugošie globālie tirgi, tehnoloģiju pārmaiņas, ietekme uz vidi un sabiedrības novecošanās. Šī stratēģija arī jāskata plašākā ilgtspējīgas attīstības prasību kontekstā, kas nosaka, ka šābrīža vajadzības jāapmierina, nemazinot nākamo paaudžu spēju nodrošināt savas vajadzības.

Mūsu rīcībā ir resursi, lai saglabātu mūsu augsto dzīves līmeni, bet mums ir jārīkojas, lai tos apzinātu un darītu pieejamus. Eiropai būs vairāk jāiegulda tās jauniešos, izglītībā, pētniecībā un jauninājumos, tādējādi nodrošinot mūsu sabiedrībai līdzekļus un perspektīvu, lai vairotu

¹ KOM(2005) 24, 2.2.2005.

labklājību un sniegtu drošību ikvienam iedzīvotājam. Mēs turpināsim atvērt tirgus, mazināt birokrātiju un investēt mūsdienīgās infrastruktūrās, lai mūsu uzņēmumi varētu augt, radīt jauninājumus un jaunas darba vietas. Mēs veiksīm nepieciešamos pasākumus, lai attīstītu prasmīgu un ar uzņēmējspējām apveltītu darbaspēku, tādējādi radot visiem Eiropas iedzīvotājiem iespēju dzīvot sabiedrībā ar augstu nodarbinātības līmeni, augstu sociālās aizsardzības līmeni un veselīgā vidē. Visi šie pasākumi tiks veikti, pamatojoties uz stabilu makroekonomikas politiku.

Šis mērķis ir pašsaprotams, bet pasākumi tā sasniegšanai prasa skaidrojumu. Problēmas, ar kurām sastopas mūsdienu sabiedrība, dažos tās locekļos izraisa nenoteiktības sajūtu un pesimismu. Sociālais un ekonomiskais progress bieži ir saistīts ar nozīmīgām pārmaiņām cilvēku dzīvē un ietver kā risku, tā ieguvumus. Sabiedrības pamatotās bažas ir jāuztver nopietni; ir pienācīgi jāskaidro mūsu jaunās stratēģijas labvēlīgā ietekme uz pilsoņu ikdienas dzīvi.

Izaugsmes stimulēšana un darbavietu radīšana ir veids, kā rast resursus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu mūsu centienus ekonomikas un sociālajā sfērā, un tas ir svarīgi, lai sasniegtu mūsu mērķus vides jomā. Nesenās diskusijas sabiedrībā parādīja, ka mūsu pilsoņiem šie jautājumi ir ārkārtīgi svarīgi. Šā tālejošā projekta atjaunošanas mērķis ir nodrošināt gan vienu, gan otru. Dažiem politikas pasākumiem būs vajadzīgs ilgāks laiks, lai būtu redzami rezultāti. No citiem ieguvums būs tūlītējs. Jebkurā gadījumā jāizprot, ka jārikojas ar spēcīgu neatliekamības un kolektīvās atbildības apziņu. Mēs nedrīkstam zaudēt laiku.

2. PAMATOJUMS RĪCĪBAI

Lisabonas stratēģijas atjaunošanas svarīgs elements ir tās vadības struktūras pamatīga pārbaude, lai skaidrāk noteiktu attiecīgos pienākumus valstu un Kopienas līmenī nolūkā labāk saskaņot uzdevumus un kompetences. Komisijai jāpapildina dalībvalstu centieni. Tāpēc Kopienas un dalībvalstu līmeņa politikas pasākumi ir sadalīti savstarpēji papildinošās, bet atšķirīgās darba kārtībās.

Lai gan Lisabonas partnerības izaugsmei un nodarbinātībai sekmes ir galvenokārt atkarīgas no dalībvalstīm un to apņēmības ieviest attiecīgās strukturālās reformas, Kopienas dimensija stratēģijai sniedz būtisku pievienoto vērtību. Maksimālu sinerģiju un efektivitāti patiesi var panākt tikai tad, ja valstu reformu pasākumus papildina rīcība Kopienas līmenī. Visi Kopienas Lisabonas programmā ietvertie politikas pasākumi ir ar **skaidru pievienoto vērtību**, jo pasākumi tiek veikti vai koordinēti Kopienas līmenī. Pievienotā vērtība ir jo īpaši labi redzama Kopienas politikai, kas saistīta ar iekšējo tirgu, infrastruktūras uzlabošanu un labāku uzņēmējdarbības pamatnosacījumu radīšanu. Daudz vairāk uzmanības jāvelta politikai, kas veicina zināšanas, izglītību un prasmes, lai stiprinātu ES konkurētspēju un noturīgu izaugsmi, vienlaikus nodrošinot sociālu un teritoriālu kohēziju.

Eiropadome jūnija sanāksmē apstiprināja Integrētās pamatnostādnes attiecībā uz izaugsmi un darbavietām, kas veido pamatu dalībvalstu pašu izaugsmes un nodarbinātības programmām. Eiropadome uzaicināja arī Komisiju kā partneri valstu programmās iesniegt „**Kopienas Lisabonas programmu**”, kurā ietverti visi Kopienas līmeņa pasākumi. Šajā programmā tiks ievērotas izaugsmes un darbavietu integrētajās pamatnostādnēs paredzētā struktūra. Saskaņā ar šo programmu ierosinātie politikas pasākumi ir iedalāmi trīs galvenajās jomās:

- zināšanas un jauninājumi izaugsmes sekmēšanai;

- Eiropas pievilcības veicināšana investoru un darbaspēka piesaistīšanai;
- darbvietu skaita un kvalitātes vairošana.

Progresu gan attiecīgās valsts, gan Kopienas līmenī pārskatīs vienotā ES ikgadējā progresa ziņojumā. Attiecībā uz Kopienas līmeni ziņojuma pamatā būs Kopienas Lisabonas programmā uzskaitīto darbību regulāra uzraudzība. ES Ikgadējā progresa ziņojumā tiks vērtēta arī attiecīgo dalībvalstu programmu īstenošana. Pamatojoties uz šo ikgadējo vērtējumu, Komisija vajadzības gadījumā noteiks turpmākus pasākumus, kas vajadzīgi Kopienas līmenī, un attiecīgi pārskatīs Kopienas Lisabonas programmu.

Kaut gan vienošanās par **finanšu perspektīvām 2007.-2013. gadam** nav panākta, Komisija cer, ka tāda tiks panākta tuvākajā laikā, un mudina dalībvalstis lemt par atbilstošu finansējumu pasākumiem, kas saistīti ar konkurētspēju izaugsmes un nodarbinātības sekmēšanai.

3. KOPIENAS LISABONAS PROGRAMMA – DARBA KĀRTĪBA IZAUGSMES UN DARBVIETU NODROŠINĀŠANAI

Makroekonomiskas, mikroekonomikas un nodarbinātības politikas izstrāde un īstenošana galvenokārt ir dalībvalstu uzdevums, un šoruden tas tiks noteikts attiecīgo valstu reformas programmās. Integrētās pamatnostādnes attiecībā uz izaugsmi un darbvietām sniedz norādījumus šādas politikas izstrādē.

Kopiena veicina kopējo ekonomikas un nodarbinātības politikas jautājumu risināšanu, pilnveidojot iekšējo tirgu un īstenojot kopējas politikas un pasākumus, ar kuriem atbalsta un papildina atsevišķo valstu politiku. Tā jo īpaši **koncentrēsies uz vairākām galvenajām darbībām**, kas rada augstu pievienoto vērtību:

- atbalsts zināšanām un jauninājumiem Eiropā;
- valsts atbalsta politikas reforma;
- uzņēmējdarbību reglamentējošo noteikumu pilnveide un vienkāršošana;
- pakalpojumu iekšējā tirgus pilnveide,
- tālejošas vienošanās panākšana Dohas sarunu raundā;
- šķēršļu novēršana attiecībā uz fizisko, darbaspēka un akadēmisko mobilitāti;
- kopīgas pieejas izstrāde attiecībā uz ekonomisko migrāciju;
- atbalsts centieniem novērst ekonomikas pārstrukturizācijas sociālās sekas.

Pilns Kopienas Lisabonas programmas pasākumu uzskaitījums ir rodams pielikumā², kurā izklāstīti paredzētie reglamentējošie pasākumi, finanšu instrumenti un priekšlikumi politikas izstrādei. Centieni paaugstināt ES izaugsmes potenciālu jāveic, pamatojoties uz stabilu

² SEK(2005) 981, 20.7.2005.

makroekonomikas politiku. Nesen panāktā vienošanās par uzlabojumu Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanā palīdzēs panākt lielāku makroekonomikas stabilitāti ES, kas ir būtisks elements, lai nodrošinātu stabilu ekonomikas izaugsmi un radītu darbvietas.

Komisija ierosinājusi to, ka Struktūrfondu un Kohēzijas fonda atbalstītajām programmām jābūt vērstām uz ieguldījumiem zināšanās, jauninājumos un pētniecības iespējās, kā arī izglītības un arodmācības pilnveidē, tādējādi veidojot strādājošo prasmes pārvarēt pārmaiņas un uzņemties jaunas darbības. Nodrošinot atbalstu ekonomikas infrastruktūrai, tās palīdzēs vairot dalībvalstu, reģionu un pilsētu pievilcību. Mazāk attīstītajos reģionos, jo īpaši jaunajās dalībvalstīs, ir nepieciešami būtiski ieguldījumi transporta, vides un enerģētikas infrastruktūrās, lai sekmētu izaugsmi un ilgtermiņa konvergenci ar pārējo ES daļu. Efektīvi infrastruktūru tīkli, kas uzlabo pieejamību, ir viens no priekšnoteikumiem uzņēmējdarbības izaugsmei un darbvietu izveidei šajos reģionos.

Jaunais **lauku attīstības fonds** konkrētāk pievērsīsies izaugsmes un jaunu darbvietu nodrošināšanai lauku apvidos, vienlaikus aizsargājot un spēcinošot dabas resursus. Resursi tiks orientēti uz progresīviem ieguldījumiem cilvēkos, jauninājumos, zinātnībā un kapitālā zemkopības un mežsaimniecības nozarē, IKT apgūšanu lauku apvidos, kā arī uz to, lai, veicinot diversifikāciju laukos, radītu jaunas darbvietas un uzlabotu esošās, īpaši sievietēm un jauniešiem.

Komisija ir tikko pieņēmusi **Kopienas stratēģisko pamatnostādņu kopumu 2007. -2013. gadam³, nākamās paaudzes kohēzijas politikā un lauku attīstības programmās pievēršot lielāku uzmanību izaugsmei un darbvietām.** Pamatnostādņu mērķis ir iespējami ciešāk saskaņot kohēzijas un lauku attīstības politiku ar Lisabonas programmu, un tās veido pamatu, lai panāktu to, ka prioritātes – Eiropa kā pievilcīga vieta ieguldījumiem un darbam, zināšanām un jauninājumiem, kā arī jaunas un kvalitatīvākas darbvietas visiem – tiktu iekļautas valstu un reģionu darba programmās.

Jāuzsver arī **Eiropas Investīciju bankas (EIB) un Eiropas Investīciju fonda (EIF)** horizontālais ieguldījums finansējuma veidā – jo īpaši ar EIB jauninājumu iniciatīvu 2010. gadam.

3.1. Zināšanas un jauninājumi – noturīgas izaugsmes virzītājspēks

Zināšanas ir izšķirīgs faktors, kas ļautu Eiropai saglabāt tās starptautiskās konkurētspējas priekšrocības. Tieši apvienojot resursus un nodrošinot konkurētspējīgu vidi pētniecībai, kas pamatojas uz izcilību, ES var vislabāk uzlabot pētniecības potenciālu Eiropā. Ir vajadzīgi lielāki un efektīvāki ieguldījumi zināšanās un jauninājumos, lai sasniegtu ES vispārējo mērķi nodrošināt ieguldījumus pētniecībā 3 % apmērā no IKP un pilnveidotu iespējas un instrumentus, kas vairotu Eiropas konkurētspēju, darbvietas un nodrošinātu stabilu izaugsmi. Kaut gan galvenā atbildība par lielāku un labāku ieguldījumu veicināšanu jāuzņemas dalībvalstīm, Kopiena papildinās šos centienus no Kopienas budžeta, lai stimulētu, organizētu un izmantotu visas sadarbības iespējas pētniecības, jauninājumu un izglītības jomā ES līmenī. **Kopienas regulējums līdztekus Kopienas finansējumam** sekmēs tehnoloģiskus jauninājumus un piesaistīs cilvēkus un kapitālu Eiropas pētniecībai, kā arī novatoriskai uzņēmējdarbībai.

³ KOM(2004) 299, 5.7.2005. un KOM(2005) 304, 5.7.2005.

Reglamentējošo noteikumu jomā Komisija ir paziņojusi par visaptverošu valsts atbalsta politikas reformu, lai veicinātu izaugsmi, darbvietu radīšanu un kohēziju⁴. Ir paredzētas vairākas pārskatīšanas, lai atvieglotu valsts atbalsta orientēšanu uz zināšanu un jauninājumu atbalstu. Valsts atbalsta pamatdokuments pētniecības un attīstības jomā tiks pārskatīts, galvenokārt lai pastiprinātu valsts pētniecības institūtu un rūpniecības nozares sadarbību, un var tikt papildināts nolūkā ietvert jaunus noteikumus jauninājumu atbalstam, jo īpaši saistībā ar maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Turklāt ir paredzēts sekmēt valsts atbalstu jauniem un novatoriskiem uzņēmumiem ne tikai tieša finansiāla atbalsta veidā, bet arī atvieglot pieeju riska kapitāla finansējumam. Elastīgāki noteikumi var labvēlīgi ietekmēt arī pasākumus, kas paredzēti, lai radītu jauninājumiem labvēlīgu vidi, ieskaitot atbalstu mācībām, mobilitātei un apvienību veidošanai. Kopumā reformas rezultātā uzlabosies vispārējie nosacījumi jauninājumiem vienkāršākas dalībvalstīm noteiktās administratīvās sistēmas dēļ. Tā kā konkurētspējīgi tirgi joprojām ir labākais instruments, lai sekmētu jauninājumus un zināšanas, jaunie noteikumi nodrošinās, ka valsts atbalstu piešķir tikai tad, kad tam ir svarīga sabiedriska nozīme un netiek kropļoti konkurences nosacījumi.

Nemot vērā Kopienas finansējumu, Komisija ir izvirzījusi priekšlikumus par divām izdevumu ziņā ievērojamām programmām laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam, proti, **Septīto pamatprogrammu pētniecības, tehnoloģiju attīstības un demonstrējumu (PTD) pasākumiem**⁵ un **Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammu**⁶.

Septītās PTD pamatprogrammas priekšlikumā ietverti jautājumi par izcilības veicināšanu un Eiropas pētniecības pasākumu fragmentāciju, zinātnes atziņu un pētnieku brīvu apriti, Eiropas vājo spēju izmantot pētījumu rezultātus un reģionālo pētniecības un attīstības kopu izveides sekmēšanu. Ierosinātie pasākumi ir ļoti nozīmīgi rūpniecības nozarei, jo īpaši saistībā ar stratēģiskās izpētes programmām, ko izstrādā rūpniecības nozares tehnoloģiju platformas. Tajos ietverta pastiprināta pētniecība un jauninājumi **Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT)** jomā. Turklāt iniciatīva „i2010 – Eiropas informācijas sabiedrība izaugsmei un nodarbinātībai” paredzēta, lai atbalstītu šo tehnoloģiju ražošanu un izmantošanu kā galveno sociālās un ekonomiskās attīstības virzītājspēku.

PTD pamatprogrammā ieviesta jauna un daudz tālejošāka pieeja plaša mēroga valsts un privātā sektora partnerībai Eiropas konkurētspējai nozīmīgās jomās. To apzinās dialogā ar rūpniecības nozari – jo īpaši ar kopīgu tehnoloģiju iniciatīvu palīdzību, kas šobrīd ir paredzētas novatoriskas medicīnas, nanoelektronikas, iegulto sistēmu, aeronautikas un gaisa transporta, ūdeņraža un kurināmā elementu, kā arī globālā vides monitoringa un drošības uzraudzības jomā⁷. Programmā ieviests arī jauns riska dalīšanas mehānisms, lai uzlabotu EIB aizdevumu pieejamību.

PTD pamatprogrammā īpaša uzmanība tiks pievērsta **MVU izaugsmes iespējām**, palīdzot tiem veikt pētījumus pašiem vai izmantot ārējus pētniecības pakalpojumus, izstrādāt jaunus uz tehnoloģijām balstītus produktus un tirgus, paplašināt tīklus, izmantot pētījumu rezultātus, iegūt tehnoloģisko kompetenci un sniegt iespēju darbiniekiem apgūt prasmi pielāgoties pārmaiņām – tādējādi radot jaunas darbvietas.

⁴ KOM(2005) 107, 7.6.2005.

⁵ KOM(2005) 119, 6.4.2005.

⁶ KOM(2005) 121, 6.4.2005.

⁷ SEK (2005) 800, 10.6.2005.

Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogramma pamatā būs virzīta uz MVU un uzņēmējiem. Uzlabojot piekļuvi tirgiem, finanšu un palīgpakalpojumiem, tā nodrošinās atbalstu novatoriskiem uzņēmumiem, veicinās IKT un vides tehnoloģiju apguvi, un atvieglos to finansēšanu, izmantojot riska kapitālu.

Eiropas komunikācijas tīkla budžeta pozīcijas atbalsta PTD zināšanu un jauninājumu programmu izmantošanu praksē ar rūpniecisko projektu starpniecību, kas varētu palīdzēt samazināt noslogotību un palielināt ražīgumu. Visnozīmīgākās ir *Galileo* (satelītu radionavigācijas sistēma visiem transporta veidiem), *ERTMS* (dzelzceļam) un *SESAME* (gaisa satiksmes kontrolei), kā arī citas automatizētu transporta sistēmu (ATS) programmas.

Pastāv nozīmīgs ekonomikas, vides un nodarbinātības potenciāls **vides, energoefektīvu un atjaunojamās enerģijas tehnoloģiju jomā**. Tādēļ Komisija pastiprināti veicinās vides tehnoloģiju attīstību un piemērošanu, kā arī ekojauninājumu apguvi, jo īpaši ar Vides tehnoloģiju rīcības plāna (*ETAP*)⁸ starpniecību. Šādu tehnoloģiju attīstību atbalstīs, pastiprinot pētniecības un tehnoloģiju izplatīšanas pasākumus, no vienas puses, kā arī ar valsts un privāto ieguldījumu starpniecību no struktūrfondiem un Eiropas Investīciju bankas, jo īpaši lai sekmētu tehnoloģijas ar zemu oglekļa saturu.

Vienošanās par **Kopienas patentu** joprojām ir svarīgs elements saistībā ar ES apņemšanos veicināt uz zinātnes atziņām balstītu novatorisku ekonomiku. Kopiena atbalstīs centienus uzturēt spēcīgu **rūpniecisko ražotspēju**, vienlaikus risinot ar pētniecību, reglamentējošo sfēru un finanšu problēmām saistītos jautājumus Eiropas līmenī, ja mēroga vai apjoma dēļ atsevišķas dalībvalstis nespēj veiksmīgi atrisināt tirgus un valsts politikas problēmas vienas pašas.

3.2. Eiropas pievilcības veicināšana investoru un darbaspēka piesaistīšanai

Lai piesaistītu vairāk ieguldījumu, sekmētu nodarbinātību un paātrinātu izaugsmi, ir svarīgi atvieglot ienākšanu tirgū dažādās nozarēs un starp dalībvalstīm. Kopiena tādēļ **par augstāko prioritāti izvirzīs iekšējā tirgus pilnveidi un tiesiskās vides uzlabošanu**, kas ir divas visnozīmīgākās politikas sviras, lai radītu darbvietas un kāpinātu Eiropas izaugsmi.

Labāks regulējums nozīmīgi un pozitīvi ietekmē pamatnosacījumus ekonomikas izaugsmei, nodarbinātībai un ražīgumam. Uzlabota likumdošanas kvalitāte rada vislabāko stimulu uzņēmumiem, samazina nevajadzīgas izmaksas un novērš šķēršļus, kas kavē pielāgošanos un jauninājumus. Pasākumi, kas paredzēti Komisijas un Padomes prezidentūru „labāka regulējuma” iniciatīvās, jāīsteno strauji.

Komisija turpinās darbu galvenokārt trīs jomās.

- Attiecībā uz visām jaunajām politikas iniciatīvām Komisijas likumdošanas un darba programmā, kā baltās grāmatas, tiesību aktu priekšlikumi un izdevumu programmas, tiks veikts nopietns ietekmes novērtējums.
- Pēc gaidāmās vispusīgās priekšlikumu izskatīšanas Padomē/Parlamentā šādus priekšlikumus, iespējams, grozīs, aizstās vai atsauks.

⁸ KOM(2004) 38, 28.1.2004. un KOM(2005) 16, 27.1.2005.

- Tiks vienkāršoti galvenie esošie tiesību akti un, pamatojoties uz nozaru rīcības plāniem, tiks uzsākts jauns vienkāršošanas programmas posms.

Neefektīvs regulējums, sarežģīta piekļuve tirgum un nepietiekama konkurence var kavēt jauninājumu izstrādi nozarēs ar augstu izaugsmes potenciālu un samazināt ieguvumu patērētājiem. Komisija tādēļ vairākos gadījumos ir uzsākusi nozares pārskatīšanu, lai konstatētu šķēršļus, kas kavē izaugsmi un jauninājumu attīstību svarīgākajās nozarēs, jo īpaši attiecībā uz MVU. Turklāt Komisija izklāstīs jaunu pieeju, lai ņemtu vērā **MVU vajadzības**, izvirzot priekšlikumus Kopienas tiesību aktiem un politikai.

Pakalpojumu iekšējam tirgum pilnībā jādarbomas, vienlaikus saglabājot Eiropai raksturīgo sociālo modeli. Laikposmā no 1997. līdz 2002. gadam **pakalpojumu nozarē** tika radītas gandrīz visas jaunās darbvietas ES. Pašreiz pakalpojumi veido 70 % no ES pievienotās vērtības. Tomēr tie veido tikai aptuveni 20 % no ES iekšējās tirdzniecības apjoma. Vienotā pakalpojumu tirgus pilnveide vidējā termiņā radītu IKP pieaugumu par 0,6 % un nodarbinātības līmeņa pieaugumu par 0,3 % (līdz 600 000 jaunu darbvietu). Komisija konstruktīvi sadarbosies ar Eiropas Parlamentu, Padomi un citiem ieinteresētajiem likumdošanas procesa dalībniekiem, lai nodrošinātu vispārēju saskaņu par grozīto pakalpojumu direktīvu.

Efektīvu un kvalitatīvu **vispārējas ekonomiskas nozīmes pakalpojumu** sniegšana ir viens no Eiropas labklājības telpas pamatelementiem un ir būtiski svarīgs, lai nodrošinātu sociālo un teritoriālo kohēziju, kā arī veicina konkurētspēju. Pārbaudot tās 2004. gada baltās grāmatas par vispārējas ekonomiskas nozīmes pakalpojumiem izpildi, Komisija veiks pasākumus, lai plašāk skaidrotu šo principu.

Arī **finanšu tirgu** pilnīga integrācija ļaus paaugstināt produktivitāti un nodarbinātību, nodrošinot efektīvāku kapitāla sadali un radot labākus nosacījumus uzņēmumu finansēšanai. Tā kā lielākā daļa tiesību aktu jau ir pieņemti, uzmanība tagad vairāk jāpievērš to īstenošanai un konsekventai noteikumu piemērošanai. Vienlaikus ir svarīgi novērst arī pārējos šķēršļus iekļūšanai tirgū.

Lai vienotais tirgus darbotos efektīvi un varētu nodrošināt brīvu preču, pakalpojumu un cilvēku plūsmu, ir vajadzīga atbilstoša un ilgtspējīga infrastruktūra, kas savukārt ir nozīmīgs vietas izvēles faktors biznesa investīcijām. Kopienas līdzekļi un regulējums papildinās valstu centienus veicināt attiecīgo valstu komunikācijas tīklu savstarpēju savienošanu, izmantojamību un pieejamību. ES jāvelta visas pūles, lai Eiropas transporta tīkla budžeta pozīcijās un citos Kopienas budžeta un finanšu instrumentos paredzēto atbalstu koncentrētu 30 nozīmīgākajām transporta prioritātēm un projektiem, kas izraudzīti ar lēmumu par Kopienas pamatnostādņēm⁹. Dalībvalstīm jāpilda sava apņemšanās uzsākt 45 „**ātrā starta**” **pārrobežu projektus transporta, enerģētikas un platjoslas tīklu, pētniecības un attīstības, kā arī jauninājumu jomā**. Eiropas koordinācijai katra individuāla projekta gadījumā jābūt saskaņotai ar attiecīgās dalībvalsts skaidru apņemšanos uzsākt plānošanas un finansēšanas procesu.

Lai pārvarētu šķēršļus, ar kuriem vairāku dalībvalstu uzņēmumi sastopas tādēļ, ka pastāv atšķirīgi noteikumi uzņēmumu aplikšanai ar nodokļiem katrā no 25 dalībvalstīm, Komisija

⁹ 29.4.2004. lēmums, ar ko groza Lēmumu 1692/96/EK.

cenšas panākt vienošanos par **vienotu konsolidētu uzņēmumu peļņas nodokļu bāzi** un tās īstenošanu.

Kopiena ir apņēmusies noslēgt tālejošu vienošanos **Dohas sarunu raundā**, ko papildinās divpusēji un reģionāli tirdzniecības nolīgumi. Komisija turpinās **dialogu par regulatīviem un administratīviem jautājumiem** starptautiskā līmenī, ieskaitot divpusējus aviācijas un jūrniecības pakalpojumu nolīgumus, jo tas ir veids, kā nodrošināt mūsu standartu saglabāšanu un piemērošanu citur pasaulē. Turklāt Komisija turpinās virzīt stratēģiju intelektuālo īpašumtiesību aizsardzībai trešās valstīs, lai apturētu aizvien pieaugošo pirātisma un viltošanas izplatību. Tiks uzsākta arī jauna iniciatīva, lai panāktu labāku tirgus piekļuvi trešo valstu iepirkuma tirgiem.

3.3. Darbvietu skaita un kvalitātes vairošana

Ja Eiropa vēlas panākt maksimālu nodarbinātību, paaugstināt darba kvalitāti un ražīgumu, kā arī stiprināt sociālo un teritoriālo kohēziju, tai jāspēj piesaistīt nodarbinātībai un paturēt darbā vairāk cilvēku, paaugstināt darbaspēka pieejamību, modernizēt sociālās aizsardzības sistēmas, uzlabot strādājošo un uzņēmumu pielāgošanās spēju un paaugstināt ieguldījumus cilvēkkapitālā ar labākas izglītības un prasmju palīdzību.

Šie mērķi un prioritātes ir pamatā arī nesen uzsāktajai **Sociālajai programmai**¹⁰, un tie ietverti integrētajās pamatnostrādēs attiecībā un izaugsmi un darbvietām. Kaut gan par nodarbinātības, sociālās aizsardzības, izglītības un mācību politiku pamatā atbild attiecīgās valsts iestādes, Kopiena to centienus papildinās. Tiks iesaistīti Eiropas sociālie partneri, piešķirot tiem būtisku lomu.

Kopiena ir apņēmusies uzlabot **ekonomikas pārstrukturizācijas sagatavošanās un pārvaldības pasākumus**. Uzņēmumu pārstrukturizācija un pārvietošana ir neizbēgamas ekonomikas progresa un tirgus integrācijas sekas. Tām norisinoties, var rasties destabilizējoša ietekme uz attiecīgajiem iedzīvotājiem un sabiedrību. Šādos gadījumos jāmobilizē visi pieejamie instrumenti, lai palīdzētu attiecīgajai sabiedrības daļai pārvarēt pārmaiņas un mudinātu tās izmantot jaunas iespējas, vienlaikus paredzot atbilstošas nodrošinājuma un drošības sistēmas. Ņemot vērā minēto, Komisija pārraudzīs turpmākus nozaru un reģionālus pasākumus saistībā ar savu Paziņojumu par pārstrukturēšanu un nodarbinātību¹¹. Komisija uzskata, ka ir svarīgi arī izveidot fondu, lai palīdzētu cilvēkiem un reģioniem, kurus visnelabvēlīgāk ietekmē ekonomikas pārstrukturizācijas process, un rezerves neparedzētām struktūras pārmaiņu sekām.

Lai atvieglotu **profesionālo un ģeogrāfisko mobilitāti** un padarītu pieejamas nodarbinātības iespējas, kas rodas Eiropas kopējā darba tirgū, Kopiena novērsīs šķēršļus darbaspēka mobilitātei. Komisija pārbaudīs, kā tiek izpildīta pieņemtā direktīva par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, un ierosinās Eiropas kvalifikāciju pamatdokumentu, atbalstot kvalifikāciju un kompetences atzīšanu, izstrādājot pārredzamības un savstarpējas uzticēšanās nosacījumus, tādējādi atvieglot akadēmisko un profesionālo aprindu mobilitāti plašākā kontekstā nekā reglamentētās profesijas.

Lai maksimāli izmantotu pasaules cilvēkkapitālu un apgūtu tās zināšanu bagātības, Komisija darbosies, lai sekmētu **vienotu ekonomiskās migrācijas pārvaldības sistēmu** ES līmenī, un

¹⁰ KOM(2005) 33, 9.2.2005.

¹¹ KOM(2005) 120, 31.3.2005.

ierosina paātrinātu uzņemšanas procedūru trešo valstu zinātnieku ilgāka termiņa uzturēšanās gadījumā un atvieglotu vienotu īstermiņa vīzu saņemšanu.

Lai paaugstinātu nodarbinātību un ražīgumu un stiprinātu sociālo kohēziju, Kopiena atbalsta un papildina dalībvalstu centienus **cilvēkkapitāla, izglītības un arod mācību** jomā, īpašu uzmanību pievēršot arī jauniešu integrācijai, kā noteikts **Eiropas jaunatnes pakta**¹². Lai piesaistītu darba tirgum un tajā paturētu vairāk cilvēku, Komisija palīdzēs dalībvalstīm izstrādāt aktīvas novecošanas stratēģijas, tostarp pasākumus, lai paildzinātu veselīgās dzīves gadus. Lai papildinātu Eiropas Sociālā fonda pasākumus, Komisija izstrādājusi priekšlikumu par mūžizglītības programmu, ar kuru atbalsta ES mēroga pasākumus un tīklu veidošanu šajā jomā.

Komisija vēlas atbalstīt **universitāšu** un augstākās izglītības sniedzēju centienus pilnīgāk sekmēt Lisabonas mērķu sasniegšanu, piemēram, mobilizējot visus ES finansējuma avotus to modernizācijai, kā arī stiprinot sadarbību saskaņā ar programmu „Izglītība un mācības 2010”, tādējādi papildinot Boloņas procesu. Komisija arī izskatīs Eiropas Tehnoloģiju institūta izveidi nolūkā piesaistīt vistantīgākos cilvēkus un idejas no visas pasaules.

4. SECINĀJUMI

Lai nodrošinātu uzticību atjaunotajai programmai „Lisabonas partnerība izaugsmei un nodarbinātībai”, kā arī lai panāktu nepārtrauktu Eiropas iedzīvotāju atbalstu, jāveic tūlītēji pasākumi, kas sniedz redzamus rezultātus. Konkrētāk, Kopienas mēroga pasākumiem galvenā uzmanība jāpievērš svarīgākajiem pasākumiem, piemēram, zināšanu un jauninājumu atbalstam Eiropā, valsts atbalsta politikas reformai, labākam regulējumam, iekšējam pakalpojumu tirgum, Dohas sarunu raunda pabeigšanai, mobilitātes šķēršļu novēršanai, ekonomiskajai migrācijai un ekonomikas pārstrukturēšanas sociālajām sekām. Būs svarīgi arī ciešāk saskaņot kohēzijas un lauku attīstības politiku ar Lisabonas partnerību izaugsmei un nodarbinātībai. Komisija aicina citas ES institūcijas veikt saskaņotus pasākumus, lai iespējami drīz panāktu rezultātus šajās politikas jomās.

Kopienas programmas un dalībvalstu reformu programmu sinerģija un savstarpēja papildināmība ir atjaunotās Lisabonas stratēģijas veiksmes pamatā. Atbilstīgi partnerības izaugsmei un darbvietām būtībai un centienos sekmīgi īstenot šo programmu Eiropas Komisija cieši sadarbosies ar Eiropas Parlamentu un Ministru Padomi, kā arī izmantos citu ES iestāžu, piemēram, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas, Reģionu komitejas un – finanšu jomā – Eiropas Investīciju bankas, zināšanas un pieredzi.

Lisabonas partnerības īstenošanai vajadzīga ilgtermiņa komunikācijas stratēģija, kas ļauj ne tikai informēt sabiedrību, bet arī iesaista to šajā procesā. Mūsu komunikācijas centienu galvenais spēks jāvirza valstu, reģionālajiem un vietējiem pasākumiem. Tādēļ ir vajadzīga cieša un nepārtraukta koordinācija ar valstu valdībām, parlamentiem, reģioniem, pilsētām un pilsonisko sabiedrību. Tas sniegs stratēģijai demokrātisku tiesisko pamatojumu un būs tās sekmju pamatā.

Šis ir izšķirīgs posms – gan politiskā, gan ekonomiskā nozīmē. Mēs ceram, ka dalībvalstis nāks klajā ar pamatotiem un tālejošiem rīcības plāniem, kas ļaus Lisabonas programmai

¹² KOM(2005) 206, 30.5.2005.

funkcionēt. Eiropai jābūtu priekšzīme. Eiropai jābūtu, ka tā spēj izvēlēties. Tai ir jāpamato sava izvēle. Izvēlei jābūtu drosmīgai, bet reālistiskai. Izrādot iniciatīvu, Komisija var mudināt un aicināt dalībvalstis rīkoties tāpat. Tikai ar kopīgiem Komisijas, Eiropas Parlamenta un dalībvalstu spēkiem Eiropa spēs sasniegt atjaunotajā Lisabonas programmā nospraustos tālākos mērķus. Ir laiks rīkoties.